

Nr 141.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1937 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till avbetalning å statsskulden m. m.

(4:e avd.)

**Fonden för mötande av förluster å Aktiebolaget Kreditkassan
av år 1922.**

1:o) **Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 m. m.** I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—4, av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bil. 6» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden) föreslagit riksdagen att dels såsom kapitalökning för Fonden för mötande av förluster å Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 12,000,000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande avvecklingen av nämnda bolags verksamhet och täckande av därvid konstaterade förluster.

I en inom andra kammaren av herr *T. V. Lundell* väckt motion, nr 314, vilken här av utskottet upptoges till behandling, i vad den avser nu ifrågasvarande anslag, har hemställts, att riksdagen och dess stats- och bevillningsutskott vid sitt budgetarbete måtte beakta i motionen framförda synpunkter om nedskärning av investeringsprogrammet, minskning av låneavbetalningarna och om skattesänkning. Av motiveringen framgår, att motionären ansett ifrågasvarande avsättning till Kreditkassan böra begränsas till 5,000,000 kronor, varemot övriga i detta utlåtande av utskottet behandlade anslagsäskanden ej föranlett någon erinran.

Departementschefen har, i anslutning till en i propositionen lämnad översikt av Kreditkassans ställning per den 31 december 1936, anfört följande:

Såsom framgår av den lämnade översikten av Kreditkassans ställning per den 31 december 1936, har avvecklingen av de av Kreditkassan omhändertäckta engagemangen nu fortskridit så långt, att hinder icke torde möta för att kassan träder i likvidation. Den enda mera betydande tillgångsposten utgöres av genom Aktiebolaget Dur ägda aktier i Aktiebolaget Göteborgs Han-

delsbank, bokförda efter 50 kronor för aktie till sammanlagt cirka 5 miljoner kronor. Kreditkassan häftar i skuld till riksgäldskontoret med inemot 50 miljoner kronor, till säkerhet varför äro pantsatta av staten såsom grund för bolagets rörelse utöver aktiekapitalet tillhandahållna garantifondsobligationer å nominellt 60 miljoner kronor. Den å vinst- och förlustkontot nu samlade, hittills icke täckta förlusten uppgår till i runt tal 44.5 miljoner kronor. Med hänsyn till det värde, vartill nämnda aktier bokförts, torde det återstående behovet av förlusttäckningsmedel icke komma att överstiga sist-nämnda belopp.

Av skäl, för vilka jag redogjort i finansplanen, synes det mig önskvärt, att förlusten å kreditkassan nu regleras. Såsom nämnts uppgår behållningen i fonden för mötande av ifrågavarande förluster till 32.5 miljoner kronor. Beträffande den för budgetåret 1929/1930 gjorda avsättningen till fonden å 16 miljoner kronor är att märka, att 1929 års riksdag, som samtidigt beslutat bland annat att understöd skulle genom Kreditkassan lämnas åt insättare i vissa sparbanker, torde hava förutsatt, att jämväl kostnaderna för denna stödaktion skulle likvideras från fonden. Då emellertid, på sätt av finansplanen framgår, möjlighet nu yppats att på en gång bereda täckning för såväl Kreditkassans slutliga förluster som nämnda understöd, synes det ur redovisningssynpunkt lämpligare att för reglering av understödet åt sparbanksinsättningarna avses ett särskilt anslag, varom jag i det följande framlägger förslag. Fondens nuvarande behållning å 32.5 miljoner kronor kan då i sin helhet disponeras för täckning av förlusterna å Kreditkassans egentliga verksamhet. Då de sammanlagda förluster, som nu äro att täcka, beräknas till högst 44.5 miljoner kronor, erfordras alltså en ytterligare avsättning till fonden å i runt tal 12 miljoner kronor. Ett anslag av denna storlek torde alltså böra i riksstatsförslaget äskas till kapitalökning å fonden för mötande av Kreditkassans förluster. Med hänsyn till att tidpunkten för avslutandet av kassans likvidation är oviss, torde medlen böra anvisas å ett reservationsanslag.

Närmare bestämmelser rörande det sätt, varpå likvidationen skall genomföras, och angående dispositionen av sådana tillgångar, som vid likvidationen kunna tillfalla staten, torde få meddelas av Kungl. Maj:t. Bemyndigande därtill torde nu böra utverkas.

Bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser i berörda avseenden torde nu böra utverkas.

Utskottet.

Enligt den i ärendet lämnade utredningen har avvecklingen av de av Kreditkassan omhänderhavda engagemangen nu fortskridit så långt, att hinder icke anses möta för att kassan träder i likvidation. Med hänsyn härtill synes det utskottet lämpligt, att riksdagen nu ställer erforderliga medel till förfogande för reglering av samtliga hittills ej täckta förluster å Kreditkassan. Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen, med avslag å motionen II: 314, i vad densamma avser nu ifrågavarande anslag, må

a) såsom kapitalökning för *Fonden för mötande av förluster å Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett *reservationsanslag* av 12,000,000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande avvecklingen av nämnda bolags verksamhet och täckande av därvid konstaterade förluster.

Avbetalning å statsskulden.

2:o) **Amortering å vissa lån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 5) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Amortering å vissa lån* för budgetåret 1937/1938 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 2,513,500 kronor, vilka finnas upptagna i bifogade sammanställning (*Bilaga*).

3:o) **Lånekapital anvisat till försvarsväsendets byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 5 och 6) föreslagit riksdagen att till Avskrivning av till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. anvisat lånekapital för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 3,800,000 kronor.

Vid antagandet av 1936 års försvarsorganisation förutsattes vissa av den nya försvarsorganisationens genomförande föranledda byggnadskostnader — i försvarsbeslutet beräknade till 37,812,000 kronor samt avsedda att fördelas på budgetåren 1936/1941 — skola finansieras genom uppförande förändamålet av lånemedelsanslag under fonden för förslag till statsverket. Det i enlighet härmed anvisade lånekapitalet avsågs skola avskrivas under loppet av 10 år, räknat från och med budgetåret 1936/1937, därvid de årliga avskrivningsanslagen, med utgångspunkt från ovannämnda kostnadssumma, beräknades till 3,800,000 kronor. I anslutning härtill har riksdagen å riksstaten för budgetåret 1936/1937 anvisat dels under fonden för förslag till statsverket till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. ett reservationsanslag av 9,127,000 kronor, att utgå av lånemedel, dels ock under avbetalning å statsskulden till avskrivning av sålunda anvisat lånekapital ett anslag av 3,800,000 kronor. Vidare har innevarande års riksdag för nästkommande budgetår anvisat ett lånemedelsanslag å 11,170,000 kronor till ifrågavarande byggnadskostnader.

Ehuru sistnämnda belopp innebär en mindre höjning i förhållande till vad i försvarsbeslutet beräknats, kommer detsamma, enligt vad chefen för försvarsdepartementet vid äskandet av beloppet anförte, icke att medföra rubbning i den uppgjorda avskrivningsplanen. Under erinran härom tillstyrker chefen för finansdepartementet, att anslag till avskrivning av ifrågavarande lånekapital för nästkommande budgetår planenligt anvisas med 3,800,000 kronor.

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag samt hemställer,

att riksdagen må till *Avskrivning av till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. anvisat lånekapital* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 3,800,000 kronor.

4:o) **Statens järnvägars lånekapital.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, sid. 6—9), vilket avser anvisande av samma anslagsbelopp, som finnes uppfört för ändamålet å riksstaten för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 4,000,000 kronor.

5:o) **Förlust å kredit för beredande av understöd åt insättare i vissa sparbanker.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 9—11) föreslagit riksdagen att till Täckande av förlust å kredit för beredande av understöd åt insättare i vissa sparbanker för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 10,112,800 kronor.

Jämlikt riksdagens beslut rörande den av aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 omhänderhavda stödaktionen för insättare i vissa s. k. allmänna sparbanker hava de till insättarna gjorda utbetalningarna ävensom omkostnaderna för stödaktionen bestritts förskottsvis av lånemedel vid sidan av riksstaten sålunda, att Kreditkassan beretts kredit för ändamålet i riksgäldskontoret. Angivna kredit, som öppnats mot säkerhet av Kreditkassan i och för stödaktionen tillhandahållna statsobligationer — garantifondsobligationer — har av kassan utnyttjats till ett belopp av 10,112,792 kronor 99 öre, vilket belopp motsvarar den totala förlusten på grund av den numera helt slutförda stödaktionen. Enligt föreliggande förslag skulle för täckande av denna förlust å riksstaten för nästkommande budgetår anvisas ett anslag av 10,112,800 kronor.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Täckande av förlust å kredit för beredande av understöd åt insättare i vissa sparbanker* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 10,112,800 kronor.

6:o) **Lånekapital anvisat åt svenska spanmålsföreningen.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 11—16) om anvisande av ett anslag på 39,000,000 kronor till avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spann-

målsföreningen, kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härigenom

anmäles.

Stockholm den 11 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Oscar Olsson*, *Hansén*, *Asplund*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Nilsson* i Fredriksfält, *Lindström* och *Rahmn*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Holmdahl*, *Lindberg* i Umeå, *Andersson* i Södergård och *von Seth*.

Bilaga.

Sammanställning över anslagen till amortering å vissa lån.

	Kronor
1 1931 års 4 % lån	1,060,900
2 1933 » 4 % »	1,350,500
3 Uppsala—Gävle järnvägsaktiebolags av staten övertagna reverslån av år 1930.....	102,100
	<hr/> Summa 2,513,500.